

Prof. dr Vojin P. Nikolić

SPORT NA CRNOGORSKOM UNIVERZITETU - JUČE, DANAS, SJUTRA -

UVOD

Dosta jednostran način života studenata koji je pretežno orjentisan na poslovima studiranja, oblasti za koju su se opredijelili uz punu koncentraciju na predavanja, vježbe, seminare, individualni rad i studiranje (kod kuće i/ili u studentskom domu), je opterećenje takvog stepena da ozbiljno može da naruši zdravlje. Sigurno je, da je između ostalih oblika kompenzacije i prevencije za tako jednostran rad i aktivnosti, najbolje sredstvo **kretanje**, izvođeno kroz forme tjelesnih vježbanja i sportskih aktivnosti, koje predstavljaju svojevrsan medijum oblikovanja svojstava ličnosti za čije je vaspitanje/obrazovanje univerzitet jednako obavezan kao i za drugi stručno - pedagoški i istraživački rad sa studentima.

PREDMET I CILJ RAZMATRANJA

Osnovni preduslovi harmoničnog razvitka fizičkih i funkcionalnih sposobnosti su obim i intenzitet motorne aktivnosti. Ako se želi da fizičko i sportsko vaspitanje djece i omladine, time i studentske populacije, stvarno doprinosi ostvarivanju ovog cilja mora se povećati intenzitet vježbanja i uskladiti ga sa uzrasnim osobnostima. Efekat slabih podstreka je veoma mali i neracionalan. A šta reći, ako takvih “podstreka” nema uopšte?! Šta reći kada se danas na našem Univerzitetu ne bavi ni jedno stručno lice ovim pitanjima?!

Upravo će u ovom napisu biti riječi o tome, kada se započelo sa procesima tjelesnog vježbanja i sportom na našem Univerzitetu. (Ranije, od osnivanja, na UNIVERZITETU “VELJKO VLAHOVIĆ” U TITOGRAĐU, odnosno sada, na UNIVERZITETU CRNE GORE).

Ako polazimo od pretpostavke, a polazimo, da fizička kultura (fizičko vaspitanje/ obrazovanje, sportska rekreacija, sport i kineziterapija), predstavlja specifičan vid kulture i složenu socijalnu pojavu, potreba i interesa različitih kategorija građana, onda se moramo složiti da je obaveza svih društvenih činilaca da se i studentu pruži i ta vrsta racionalnog oblika obrazovanja i djelovanja.

I naša društvena zajednica je, skoro od formiranja Univerziteta “Veljko Vlahović” u Titogradu (konstituisanog 29.04.1974.godine), a pod novim imenom - Univerzitet Crne Gore (od 27.12.1995.godine), činila određene napore da se i ovaj segment KULTURE - FIZIČKA KULTURA inkorporira i čini jedinstvo sa ukupnim opšteobrazovnim procesom/ima koji se organizuju za studente svih univerzitetskih jedinica.

Dakle, Univerzitet je nastao nakon relativno dugih priprema kao zajednica udruženih fakulteta i viših škola i naučnih instituta osnovanih u poratnom periodu u Crnoj Gori. Kao i svaka druga institucija i Univerzitet Crne Gore imao je dosta teškoća u pojedinim periodima svoga razvoja.

Uporedo sa razvojem brojnih nastavnih, nastavno-naučnih i drugih disciplina i interdisciplina, kao i opštih segmenata i sadržaja koji su sastavni dio institucija ove vrste, Univerzitet je od samog početka svoga rada, posredstvom jednog broja stručnjaka - pedagoga fizičke kulture, započeo i sa stvaranjem osnovnih pretpostavki za postepeno obezbjeđivanje relevantnih uslova i za područje o kome je riječ u ovom razmatranju.

Ali, ne dešavaju se uvijek pojave i stvari onako kako to očekujemo i pored najbolje volje da se ta “dešavanja” uklope u predviđanja.

U već 30-godišnjem razvoju Univerziteta Crne Gore dešavale su se brojne pojave njegovog izuzetno različitog osciliranja na planu razvoj fizičke kulture, u širem smislu riječi.

Sa sigurnošću se može konstatovati da prvih dvadesetak godina predstavljaju vrijeme, bar nastojanja da se pokuša ići “u korak” sa drugim njegovim segmentima rada i života. Najkraće i telegrafski rečeno: uvedena je nastava fizičkog vaspitanja i sporta, angažovano (zaposleno) je sedam, a kasnije još dva nastavnika fizičkog vaspitanja, formirana su društva za fizičku kulturu (kao i formirani brojni klubovi i posebne asocijacije za sport i sportsku rekreaciju) pri svim univerzitetskim jedinicama (osim Instituta); formiran Centar za sportsko vaspitanje studenata Univerziteta “Veljko Vlahović”, formiran Univerzitetski savez za fizičku kulturu Univerziteta “Veljko Vlahović”; orga-

nizovani povremeni sistemi sportskih i/ili sportsko-rekreativnih takmičenja, na nivoima fakulteta, između fakulteta, te na nivou Univerziteta u cjelini, odnosno i obezbjeđivano redovno učešće na Studentskim igrama (EX) Jugoslavije, a dijelom obezbjeđivano učešće sportista na takmičenjima međunarodnih sportskih asocijacija; odnosno činjeni i drugi naponi konsolidacije ove značajne oblasti za studente i društvo u širem smislu riječi. Istina, nije ni u tom periodu izgrađen ni jedan metar kvadratni prostora za bavljenje sportom (iako su već bila obezbjeđena i finansijska sredstva a i drugi uslovi da se izgrade dvije hale u tadašnjem Titogradu sa svim potrebnim sportskim otvorenim površinama. Ali, nažalost do gradnje nije došlo. Uvijek se “neko” nađe da koči progres. A svako “zašto” ima i svoje “zato”. Pa neka se vide, bar pred ogledalom - ti “kočničari”.

Naprijed izrečene konstatacije, makar i u presjeku date ne bi mnogo značile da se ne osvrnemo na današnje stanje fizičke kulture na Univerzitetu Crne Gore.

Nastava fizičkog vaspitanja je ukinuta i nijedna univerzitetska jedinica nema organizovan ovaj oblik nastavno-obrazovnog procesa, (izuzimaju se matični Odsjeci za ovaj predmet), nije izgrađen nijedan objekat sportski ili otvorena površina za procese vježbanja; brojno započete inicijative organizacionog, kadrovskog, programskog i/ili na drugi način iskazanog obezbjeđivanja relevantnih uslova za **sport**, prekinut je.

Zaista je čudno, da se populaciji studenata ne obezbjeđuju uslovi, pa ni oni osnovni i minimalni za procese tjelesnog vježbanja, sportske rekreacije i/ili sporta (!).

*

Iz tih razloga, autor ovih radova, nastojao je da prikupi jedan broj dokumenata koji su se odnosili (i danas se odnose) na moguće obezbjeđivanje relevantnih uslova da i studenti Univerziteta Crne Gore ne budu lišeni dobrobiti sporta i tjelesnog vježbanja.

Ovo više iz želje i nastojanja da “probudi” interes bar kod jednog broja entuzijasta za “sportska dešavanja” i na našem Univerzitetu.

Posebno sam uvjeren da će MLADE SNAGE našeg Univerziteta, rektor sa svojim saradnicima, kao i organi univerzitetskih jedinica i Univerziteta u cjelini “podržati” inovirane OPŠTE PROGRAME za dalji razvoj SPORTA, ukoliko ih NEKO ne spriječi.

TREBA PRUŽITI PUNU PODRŠKU ZAHTJEVIMA STUDENATA ZA UVOĐENJE NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA

...”Ne treba zaboraviti da su danas napori duhovnih aktivnosti studentske omladine veliki, te da bi organizovano i obavezno fizičko vaspitanje bilo od velike koristi ne samo zbog njihovih zahtjeva za aktivnosti već i njihovog sutrašnjeg stručnog, naučnog i kulturnog rada. Populacija o kojoj je riječ ubraja se u one kod kojih je kretanje kao fiziološki nadražaj ograničeno ili ga gotovo nema. Postojeći način života i rada studenata spada u kategoriju koja je karakteristična po sve većoj intelektualizaciji pri čemu se smanjuje fizička aktivnost. Na taj način dolazi do sve veće suprotnosti između biološke osnove čovjeka i perspektive njegovoj razvoja...”

...” Letimičan uvid u većinu sportskih disciplina i grana potvrđuje da su studenti u svijetu nosioci najviših sportskih kvaliteta i dostignuća. Na seminaru Komisije za studije univerzitetskog sporta FISU-a u Budimpešti 1965. godine Japanac, dr Kioši Kitizova iznio je, da je u državnim reprezentacijama na Olimpijadi u Tokiju učestvovalo: iz Francuske 62%, SAD-a 45%, Japana 49%, Švedske 62%, Filipina 83% studenata. Mnoge sportske grane, atletika, plivanje, košarka, fudbal i druge, pojavile su se u novim oblicima upravo na univerzitetima. Univerziteti su još i danas nosioci sportskog razvoja....”

...”Kako ovo pitanje zaslužuje posebnu pažnju stručnjaka fizičkog vaspitanja, prosvjetno-pedagoških institucija, kao i ostalih faktora, potrebno je oformiti grupu stručnjaka (komisiju, odbor ili slično) da bi se razmotrila mogućnost donošenja zakonskih propisa, kao i ostalih normativnih akata o obaveznoj nastavi fizičkog (i sportskog) vaspitanja na fakultetima, akademijama i višim školama, čime bi se regulisalo:

- uvođenje obavezne nastave fizičkog vaspitanja na fakultetima u Titogradu, Pedagoškoj akademiji u Nikšiću i višoj Pomorskoj školi u Kotoru,
- utvrđivanje okvirnog plana i programa nastave fizičkog vaspitanja studenata; da li nastavu utvrditi za sada samo za I i II ili i za II i IV godinu i sa kolikim fondom časova, itd.,
- utvrditi organe za rukovođenje usmjeravanje nastave fizičkog vaspitanja na fakultetima i višim školama,
- osnivanje centra ili instituta za stručno vođenje i programiranje nastave fizičkog vaspitanja na fakultetima i višim školama,

- principe i ciljeve nastave fizičkog vaspitanja na višim i visokim školama i fakultetima,
- status nastavnika u Centru, ili pri fakultetima, akademijama i višim školama,
- površine i objekte, sprave i rekvizite za fizičko vaspitanje studenata,
- način finansiranja nastave fizičkog vaspitanja, i
- zdravstvenu kontrolu nastave fizičkog vaspitanja.

(V.P.N.: “Studentska riječ”, god. II, br.13, 1970.godine)

NA ŠTA SE JOŠ ČEKA

...”Ako se analizira iskustvo onih koji već imaju ovaj oblik rada na fakultetima i višim školama, bilo u svijetu ili kod nas, onda se da zaključiti da je ostvaren trostruki zadatak:

- povoljan uticaj na pravilan razvoj mladog čovjeka, a time i na njegovo definitivno formiranje, uključujući tu i preventivnu u ispravljanju deformiteta koji su nastali u toku ranijeg školovanja i kasnije;
- postiže se protivteža jednostranom uticaju intelektualnog rada;
- studenti stiču trajne navike za redovno vježbanje...”

...”Postavlja se pitanje, šta sada nedostaje?

Postoje mišljenja da je potrebno sačekati titogradske fakultete da prvo oni uvedu ovaj oblik rada, da ne treba žuriti, da prvo treba obezbjediti sale i vježbališta, pa onda stvaranjem uslova za sve - stvoriti i centar za fizičku kulturu koji tek tada treba da vodi nastavu i ostale oblike rada ove vrste...” (??).

...”Ovako, od svih aktivnosti na polju fizičke kulture za sve studente u Titogradu, Nikšiću i Kotoru ostaje i dalje samo “Bručošijada”, ili bolje rečeno dan sporta crnogorske studentske omladine...”

...”Želimo da i javno otvorimo diskusiju o značaju i upotrebi što bržeg realizovanja zahtjeva studenata - da nastava fizičkog vaspitanja postoji na svim našim fakultetima i višim školama, bar onamo gdje za to postoje i minimalni uslovi...”

(V.P.N.: Omladinski list “Koraci”, god. I, br.9, 1971.godine)

FIZIČKO I SPORTSKO VASPITANJE STUDENATA

...”Uvođenju fizičkog, odnosno sportskog vaspitanja za studente svih fakulteta a time i viših škola, treba da prethodi solidan pristup. Tu treba podrazumijeti sve ono što se odnosi kako na vrste materijalnog obezbjeđenja (sale za vježbanje, poligoni, vježbališta, centri za zimske i ljetnje sportove, sprave i rekviziti); tako i stručno - predavački kadar, koji je ili posebno pripremljen ili se orijentiše za ovu vrstu rada kroz oblike upoznavanja već stečenih iskustava) ili nekog drugog. Uglavnom, prethodno je potrebno, temeljno i stručno, kroz oblike timskog rada rješavati ova pitanja, kako sa gledišta tjelesno - kulturnog vidika, tako i sa socijalnog, zdravstveno - psihološkog i pedagoškog, da bi u najskorijoj budućnosti mogli sa ovom vrstom rada početi. Ovo se tim prije nameće kao hitno zato što mi u Crnoj Gori, imamo oko 6000 redovnih studenata na višim i visokim školama i na fakultetima kojima treba stvoriti uporabne uslove za sve vrste oblikovanja mlade ličnosti...”

(V.P.N.: “Prosvjetni rad”, br.1 i 2., 1973.godine)

STUDENTI I FIZIČKA KULTURA

...”Ne treba mnogo insistirati na dokazivanju koliko savremeni visokoškolski studij traži krajnje povećanje fizičkih i duhovnih zahtjeva od mladih pri čemu, uvijek i ne razmatramo gdje za to postoje objektivni uslovi. Međutim, i uobičajeno nerazumijevanje fizičko-oblikovanog kompleksa nije više samo lično, neodrživo stanovište pojedinaca a još manje grupa, već to postaje i društveno neodrživi odnos kojeg sadašnje generacije mladih imperativno prevazilaze, zahtjevajući brza rješenja u ovom smislu....”

...”Uvođenju fizičkog odnosno sportskog vaspitanja treba da prethodi solidan i osmišljen pristup...”

...”Međutim, kako se prilazi organizacionim pitanjima, pri realizovanju uvođenja fizičkog i zdravstvenog vaspitanja, kao i sportskog, na višim i visokim školama, kod nas je, ne samo pitanje koje je i do sada trebalo rješavati, već nas obavezuje na što hitniji pristup. Mora se priznati, da i pored različitih pristupa u pojedinim republikama (ali kod mnogih i vrlo uspješnih), mi još nijesmo napravili ni početne korake, izuzev što za početak insistiramo da mlade uključimo u povremene akcije fizičkog i sportskog vaspitanja, što takođe nije loše, ali ne i prvorazredni zadatak...”

(V.P.N.: “Studentska riječ”, god.IV, br.1-2/1973.godine)

FIZIČKA KULTURA NA UNIVERZITETIMA

...”Visokoškolske ustanove u našoj Republici, u okviru Univerziteta koji je nedavno konstituisan okuplja 5297 redovnih studenata. (U Titogradu na Ekonomskom fakultetu 2700, Pravnom 740, Tehničkom - Elektro, Mašinskom i Metalurškom odsjeku/cima 960; U Nikšiću, na Pedagoškoj akademiji 465 i Kotoru, na Višoj pomorskoj školi 432).

Dosadašnji rad, orjentisan na to da se studentima pruži dio sportsko - fizičkog vaspitanja na fakultetima i višim školama, samo u amaterskom obliku, preko aktivnosti u okviru sportskih organizacija, je nedovoljan...”

...”Sadržaj obaveznog ili fakultativnog sportskog i fizičkog vaspitanja na fakultetima i višim školama u raznim zemljama svijeta vrlo je različit i zavisi od raznih uslova: materijalnih, kadrovskih, prostornih i drugih. Kod nas se posebno uzimaju u obzir interesi i želje samih studenata. Posmatrajući u cjelini, čini se da je najrazrađeniji sadržaj u SSSR, SAD, NDR. Tamo se, pored praktičnog vježbanja i teoretskih priprema, daju određena znanja iz teorije fizičkog vaspitanja, metodike sportskog treninga, organizacije, saznanja o održavanju fizičkog i psihičkog zdravlja, lične higijene, pravilne ishrane i sl. U Japanu, praksa fizičkog vaspitanja podijeljena je na tri oblasti: vježbe čiji je cilj opštefizička spremnost, razne vrste sportskog treninga i usmjerenost na aktivnost u prirodi (smučanje, klizanje, alpinizam, plivanje, biciklizam i sl.). Negdje su ti sadržaji: sportska gimnastika, atletika, sportske igre, ritmika, narodni plesovi. U Japanu, NDR, Engleskoj preovladava interes studenata za sportske igre pa se one i favorizuju (ragbi, nogomet, košarka, tenis i sl.). U Mađarskoj se tradicionalno razvija nogomet i plivanje, vaterpolo, u Kanadi hokej na ledu, u Japanu džudo, i sl...)”

...”Danas je vrlo mali broj visokoškolskih ustanova koje ovome pitanju ne pridaju dužnu pažnju. Očekujemo da će ubrzo doći i kod nas do organizovanog usmjeravanja akcije u pravcu uvođenja oblika sportskog i fizičkog vaspitanja na svim fakultetima i višim školama, jer su se konstituisanjem univerziteta stvorili uslovi za to. Naš tek formirani Univerzitet treba sve da uradi kako bi se sportsko i fizičko vaspitanje “uselilo” na naše fakultete i više škole, čime bi se umnogome doprinijelo realizaciji koncepta stvaranja savremenih oblika visokoškolske nastave, onda bi to po nama bilo slijedeće:

a) uvesti nastavu sportskog i fizičkog vaspitanja na fakultete i više škole u našoj Republici, i to:

- obaveznu nastavu na prvoj i drugoj godini na fakultetima, i na I godini na višim školama;
 - fakultativnu nastavu za III godinu studija na fakultetima i II godinu viših škola;
 - b) dograditi organizacionu strukturu i osamostaliti sportska društva na svim visokim i višim školama;
 - c) uvesti obavezno provjeru, praćenje i utvrđivanje fizičkog razvitka, psihomotornih i funkcionalnih sposobnosti studenata;
 - d) formirati centar za opsluživanje nastave sportskog i fizičkog vaspitanja za fakultete u Titogradu, a za potrebe viših škola (Pedagoške akademije u Nikšiću i Više pomorske škole u Kotoru) izvršiti izbor stručnog predavačkog kadra;
 - e) sportska takmičenja reorganizovanosti i prilagoditi potrebama masovnog uključivanja studentske omladine, bilo da se to odnosi na takmičenja u okviru jednog fakulteta, ili više škole, odnosno među njima, ili šire;
 - f) detaljno snimiti stanje raspoloživih sportskih objekata i ostalih površina koje imaju fakulteti i više škole, kao i mogućnost korišćenja drugih. Uporedo sa ovim, potrebno je dobro proučiti i opšte materijalno obezbjeđenje ove djelatnosti;
 - g) najprije pristupiti izradi temeljnih studija sa konkretno snimljenim stajanjima te i predloženom dinamikom realizacije po svim pitanjima.
- Uvjereni smo da će jedino dobro smišljenim radom i posebnim zauzimanjem univerzitetskih organa a i cjelokupne naše društvene zajednice biti moguće ući u razrješavanje ovako složenih zadataka.

(V.P.N.: List “Ovdje”, god.VI, 1974.godine)

OD IDEJE DO POČETKA REALIZACIJE

...”Nije prošlo ni pola godine od kako je Skupština Univerziteta u Titogradu usvojila i jednu od vrlo značajnih statutarnih odluka značajnu za dalji razvoj fizičke kulture studentske omladine, DA SE U SVIM UNIVERZITETSKIM JEDINICAMA - FAKULTETIMA I VIŠIM ŠKOLAMA - ORGANIZUJE FIZIČKO VASPITANJE STUDENTSKE OMLADINE, a rezultati su već evidentirani. Od ovog semestra na Pedagoškoj akademiji u Nikšiću nastavom fizičkog vaspitanja obuhvaćeni su svi studenti prve i druge godine. Ovim je i u našoj Republici kod studentske omladine fizičko vaspitanje dobilo

mnogo širi i humanistički tretman. Dalji napori treba da budu usmjereni ka brzom uvođenju nastave fizičkog vaspitanja na ostalim univerzitetskim jedinicama u Crnoj Gori. Očekuje se da će formiranje Univerzitetskog saveza organizacija za fizičku kulturu doprinijeti boljim i bržim aktivnostima u sportskim organizacijama, klubovima i društvima univerzitetske omladine u skladu sa zadacima koje oni treba da ostvare...”

(V.P.N.: “Univerzitetska riječ”, br.1, god. VI, april 1975.godine).

Univerzitet “Veljko Vlahović” u Titogradu, na osnovu čl.120 Statuta odnosno njegove jedinice su 1976.godine potpisale Samoupravni sporazum o osnivanju CENTRA ZA SPORTSKO I FIZIČKO VASPITANJE, a kasnije (28.12.1976) preimenovan u UNIVERZITETSKI CENTAR ZA FIZIČKU KULTURU I SPORT UNIVERZITETA “VELJKO VLAHOVIĆ”. (Prvi predsjednik Savjeta Centra bio je prof. dr Momir Đurović, a član Savjeta i njegov stručno/tehnički rukovodilac Vojin Nikolić koji je tada izabran i za Upravnika Centra (honorarno angažovanje), od 28.12.1976. do 01.03.1982.godine).

*

Upornim radom članova Savjeta Centra, a u okviru njega i Univerzitetskog saveza organizacija za fizičku kulturu (USOFK) Univerziteta “Veljko Vlahović” u Titogradu, a na osnovu člana 586. Zakona o udruženom radu, Republička SIZ usmjerenog obrazovanja, Republička SIZ fizičke kulture, Samoupravna interesna zajednica za fizičku kulturu Opštine Titograd, Skupština opštine Titograd i Univerzitet “Veljko Vlahović” zaključili su SAMOUPRAVNI SPORAZUM O UDRUŽIVANJU SREDSTAVA ZA FINANSIRANJE IZGRADNJE OBJEKATA SPORTSKOG CENTRA UNIVERZITETA “VELJKO VLAHOVIĆ” U TITOGRAU, u okviru koga je (u 9 članova) regulisano ubiranje sredstava, dinamika realizacije, a time i gradnje; (zatvorenog prostora = 1500 m² i otvorenih objekata, površine = 2600 m²); (faksimil na str. 7).

Izvršni odbor Univerziteta “Veljko Vlahović” je na osnovu člana 13. Zakona o izgradnji investicionih objekata “Sl. list SR CG”, br.35/81 i člana 49. Statuta Univerziteta “Veljko Vlahović” u Titogradu, na sjednici održanoj 28.IV 1982.godine, donio ODLUKU o izgradnji sportskih hala univerzitetskog sportskog centra u Titogradu, obezbjeđujući ukupna sredstva u iznosu od 29.750.000,00 dinara. (Do izgradnje nije došlo jer Samoupravna interesna zajednica za fizičku kulturu Opštine Titograd nije obezbjedila dogovorena finansijska sredstva (?)). Tako je “neslavno” okončana dugogodišnja inicijativa sportskih organa i šire društvene zajednice, a posebno Univerziteta te njegovih sportskih i drugih organa i radnih tijela.

№ 10/82
 28. IV
 ТИТОГРАД

Na osnovu člana 13. Zakona o izgradnji investicionih objekata "Sl. list SROG", br. 35/81. i člana 49. Statuta Univerziteta "Veljko Vlahović" u Titogradu, Izvršni odbor na sjednici održanoj 28. IV 1982. godine, donio je:

O D L U K U

O izgradnji sportskih hala univerzitetskog sportskog centra u Titogradu

Član 1.

Na bazi investicionih programa i tehničke dokumentacije Izvršni odbor donosi odluku o izgradnji sportskih hala univerzitetskog sportskog centra u Titogradu.

Član 2.

Sredstva za izgradnju sportskih hala u iznosu od Dinara 29.750.000,00 obezbijedili su:

1. Republička samoupravna interesna zajednica usmjerenog obrazovanja	11.000.000,00
2. Republička SZZ za fizičku kulturu	15.750.000,00
3. Samoupravna interesna zajednica na fizičku kulturu Opštine Titograd	3.000.000,00

na osnovu Samoupravnog sporazuma o udruživanju sredstava za finansiranje izgradnje objekata Sportskog centra Univerziteta "Veljko Vlahović" u Titogradu.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK
 IZVRŠNOG ODBORA
 Dr. Vojin Nikolić

Član 9.

Ovaj sporazum smatra se zaključenim kada ga u istovjetnom tekstu potpišu ovlašćeni predstavnici učesnika sporazuma.

Za Republičku SZZ usmjerenog obrazovanja

Za Republičku SZZ za fizičku kulturu

Za Samoupravnu interesnu zajednicu na fizičku kulturu Opštine Titograd

Za Skupštinu opštine Titograd

Za Univerzitet "Veljko Vlahović"

ZAKLJUČCI
SA IV SIMPOZIJUMA “FIZIČKA KULTURA STUDENTSKE
OMLADINE (EX)JUGOSLAVIJE”, ODRŽAN NA CETINJU,
(5-6 XII 1986.GODINE)

...”Nastava fizičkog vaspitanja realizuje se na svim visokoškolskim ustanovama Jugoslavije i njome su obuhvaćeni studenti prvih godina studija, a negdje i druge (u republici Sloveniji i od III-V godine, ali seminarskog tipa i koncentrisanom nastavom - po izboru studenata). Nastava je obavezna za sve studente pomenutih godišta, a po sadržaju je izborna. Realizacijom fizičkog vaspitanja kod studentske omladine utiče se na svestrano formiranje mladih, ispunjava se još jedan od pedagoških zahtjeva u vaspitno - obrazovnom procesu...”

I

...”Učesnici Simpozijuma jednoglasno su prihvatili predlog da se nastava fizičkog vaspitanja uvede i na ostale godine studija. Za realizaciju ovog predloga zadužuje se Komisija za fizičku kulturu Zajednice Univerziteta Jugoslavije (ZUJ), koja treba da formira radnu grupu koja će dalje razraditi sistem PRAĆENJA I VREDNOVANJA FIZIČKOG VASPITANJA STUDENATA (predstavnik iz Crne Gore u ZUJ-e jeste dr Vojine Nikolić, koji je predsjednik Komisije za fizičku kulturu u okviru ove Zajednice, i to u vremenu od 14.12.1984. do 18.05.1989.godine).

II

...”Vannastavna aktivnost kao integralni dio vaspitno - obrazovnog procesa, postaje sve značajniji faktor realizacije ciljeva i zadataka vaspitanja i obrazovanja, a ostvaruju se u okvirima društva za fizičku kulturu na fakultetima.

Društva za fizičku kulturu na fakultetima konceptualno se uključuju u jedinstveni sistem fizičke kulture Jugoslavije, kao i jedinstveni sistem fizičke kulture na Jugoslovenskim univerzitetima.

Društva za fizičku kulturu na fakultetima osnovna su pretpostavka za realizaciju primarnih potreba studenata, u vrijeme studija, za zadovoljenje ličnih i društvenih potreba, za bavljenje tjelesnim vježbanjem i sportom.

Povezanost, linearna i vertikalna, ostvaruje se uzajamnošću i povezanošću društava na zajedničkim programima sistema školovanja kadrova, propagiranje tjelesnog vježbanja i sporta među studentima i sistemom permanentnih i povremenih takmičenja.

Zavisno od materijalnih i kadrovskih uslova društva se razvijaju na programu rada koji omogućavaju različiti uslovi za bavljenje sportom - od sportsko - rekreativnih, pa do takmičarskog sporta.

Društva za fizičku kulturu na fakultetima integralni su dio programa studija i društvene aktivnosti Saveza socijalističke omladine na fakultetima.

Društva se osnivaju na svakom fakultetu, a rad je baziran na principu dobrovoljnosti, socijalističke uzajamnosti i rukovođen na osnovama delegatskog sistema.

Društva za fizičku kulturu na fakultetima organizuju se u više grupa ili sekcija i razvijaju se u tri osnova pravca: (a) društvo za fizičku kulturu s grupama za sportsko - rekreativne aktivnosti na fakultetu; (b) društvo za fizičku kulturu studenata koje ima grupe kao društvo pod /a/ i grupe ili sekcije za nivo takmičenja između fakulteta istog univerziteta; (c) društvo za fizičku kulturu studenata koje ima rang pod /a/ i /b i sekcije ili klub za vrhunsko sportsko stvaralaštvo.

Uspješnost društva za fizičku kulturu studenata primarno zavisi od broja i kvaliteta stručno - pedagoških kadrova i materijalno - prostorne osnove rada...”

(Iz autentičnog dokumenta).

REPUBLIKA CRNA GORA
- MINISTARSTVO SPORTA REPUBLIKE CRNE GORE -
KONCEPCIJA I MODEL RAZVOJA SPORTA U CRNOJ GORI

*(Dokumenat usvojen na sjednici Vlade
Republike Crne Gore, 14.12.1994.god.)*

Karakteristike postojećeg stanja

...”Na Univerzitetu Crne Gore studira blizu 4000 redovnih studenata. Nastava fizičkog vaspitanja nije zastupljena ni na jednoj univerzitetskoj jedinici*, a sportske aktivnosti se svode na povremena takmičenja u nekoliko grana sporta. Nijedna univerzitetska jedinica nema vlastitih objekata za tjelesno vježbanje, osim Filozofskog fakulteta, čiji se prostor i oprema koriste za potrebe Odsjeka za fizičku kulturu, a povremeno i za studente ostalih grupa...”

Nova koncepcija i model razvoja sporta:

...”Novi model sporta na planu edukacije zasniva se na tezi da škola i fakultet moraju postati temelj njenog razvoja, posebno sa aspekta ostvarenja vrhunskih sportskih rezultata. Možda su već sazreli uslovi da, ne samo nastava fizičkog vaspitanja, nego i sport, bude obavezna aktivnost u školi i na fakultetu...”

...”Svaka škola ili fakultet treba da osnuje sportsko društvo, a unutar njega sekcije, klubove i eventualno sportsku školu...”

(Univerzitetske jedinice UNIVERZITETA CRNE GORE su: (1) GRAĐEVINSKI FAKULTET, a) Građevinarstvo/Konstruktivni, Hidrograđevinski, Saobraćajni, Inženjersko-komunalni, Menadžment, i tehnologija građenja/, (2) METALURŠKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET, a) Metalurgija, b) Hemijska tehnologija, (3) PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET - Matematika i računarske nauke, - Teorija matematika, - Visoka škola za računarstvo i informacione tehnologije, - Fizika, (4) FILOZOFSKI FAKULTET, a) Engleski jezik i književnost, b) Ruski jezik i književnost, c) Italijanski jezik i književnost, d) Francuski jezik i književnost, e) Njemački jezik i književnost, f) Srpski jezik i književnost, g) Istorija i geografija, h) Filozofija, -Sociologija, i) Fizička kultura, k) Pedagogija, (5) FAKULTET ZA POMORSTVO, a) Nautika, b) Brodomaštinstvo, c) Pomorske nauke, (6) FAKULTET ZA TURIZAM I HOTELIJERSTVO, a) Turizam, b) Hotelijerstvo, (7) FAKULTET LIKOVNIH UMJETNOSTI, a) Vajarstvo, (8) FAKULTET DRAMSKIH UMJETNOSTI, a) Režija, b) Gluma, (9) MUZIČKA AKADEMIJA, 1) Opšta muzika pedagogija, b) Kompozicija, dirigovanje i muzikologija, c) Vokalno-instrumentalni.

Ukupno studira oko 10.000 studenata. Godišnje se upisuje u prosjeku oko 1.500 - 2.000 redovnih studenata.

Sistem takmičenja:**Školska i studentska takmičenja**

...”Kao temelj sporta za nove razvojne koncepcije, na republičkom nivou treba da se organizuju samo u obliku prvenstva, kao strogo selektivna takmičenja, poslije lokalnih i regionalnih takmičenja... Školska i studentska takmičenja, kao i prvenstva za pionirske, kadetske i juniorske selekcije treba organizovati i na saveznom nivou, ali strogo selektivno, posle republičkih prvenstava...

Rezime sa predlogom mjera

...”1. Škola i fakultet treba da postanu temelji razvoja sporta, posebno sa aspekta ostvarenja vrhunskih sportskih rezultata. Sazreli su uslovi da i sport, a ne samo nastava fizičkog vaspitanja, bude obavezna aktivnost u školi i na fakultetu...

...”2. Uključivanje djece predškolskog uzrasta i školske omladine u osnovnim i srednjim školama, kao i na fakultetima mora biti potpuno, sa tendencijom postepenog povećanja broja časova redovne nastave fizičkog vaspitanja...

...”13. Sportski objekti treba da se grade u skladu sa politikom prioriteta razvoja sporta, a u skladu sa realnim materijalnim mogućnostima društva. Treba graditi kvalitetne i funkcionalne objekte, prije svega polivalentne namjene. Njihova lokacija treba da se usmjerava, uglavnom, ka školama i fakultetima...”

**KOMISIJA ZA FIZIČKU KULTURU
SKUPŠTINE ZAJEDNICE UNIVERZITETA (EX) JUGOSLAVIJE****Iz dokumenta:/ Informacija,
ORGANIZACIJA NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA NA
UNIVERZITETIMA (EX) SFR JUGOSLAVIJE
- Novi Sad, 08.maja 1987.godine -**

/Informacija o Organizaciji nastave fizičkog vaspitanja na univerzitetima u (EX) SFR Jugoslaviji, koja je rađena za potrebe Zajednice Univerziteta (EX) Jugoslavije, zvane (ZUJ), sastojala se od tri dijela: INFORMACIJA o nastavnom procesu (32 str.), INFORMACIJA o studentskim sportskim društvima (9 str.) i PRIORITETNA PITANJA (4 str.). Informaciju je obradio član Skupštine Zajednice Univerziteta (EX) YU predsjednik Komisije za fizičku kulturu prof.dr Vojin Nikolić, predstavnik Univerziteta “Veljko Vlahović” iz Titograda./

Iz Informacije se izdvaja:

...” SR CRNA GORA /1 univerzitet/

- Na Univerzitetu “Veljko Vlahović” u Titogradu i njegovim jedinicama (Nikšić, Kotor, Herceg Novi, Cetinje) u okviru 12 fakulteta i viših škola, od ukupno 3993 redovno upisana studenta nastavom fizičkog vaspitanja, obuhvaćeno je 1076 studenata (26,9%). Na četiri univerzitetske jedinice nastava fizičkog vaspitanja se ne realizuje uopšte, na šest samo za studente druge godine, a na dvije sa studentima prve godine.
- Nastava fizičkog vaspitanja uvedena je šk. 1976/77. godine. Nastavne planove i programe donose samostalno fakulteti i više škole, koji pojedinačno razmatraju i aktuelna pitanja iz ove oblasti. U okviru USFK CG razmatra se problematika, ali se nailazi na nedovoljno razumijevanje viših organa. Nedostaju sinhronizovane akcije svih društvenih subjekata.
- Zaključci ZUJ su ostali bez većih rezultata.
- Osnovne teškoće u realizaciji nastave su: nezapošljavanje stručnih kadrova prema objektivno naraslim potrebama, slaba materijalna baza, nedostatak objekata, nedovoljno angažovanje odgovarajućih društvenih subjekata.
- Naučno-istraživačka djelatnost je više stvar inicijative pojedinaca a u okviru te aktivnosti ostvareno je nekoliko značajnih projekata. Njihova primjena se dosta slabo realizuje. Timski rad je neorganizovan. Projekti ove vrste se u odgovarajućim organima /SIZ za nauku i dr./ dosta rijetko prihvataju i slabo je razumijevanje za potrebe, izražene interese a i mogućnosti za ovu vrstu djelatnosti. Mišljenja su da se ovo područje neadekvatno uklapa u sistem fizičke kulture u SFRJ (EX).
- Međuuniverzitetska saradnja se ostvaruje preko Studentskih igara, strukovnih “-ijada” i povremeno susreta (više simbolično zbog nedostatka finansijskih sredstava).
- Sa međunarodnom saradnjom tek se u početnim iskustvima (Bari-Italija). Razmjena sportista sa nesvrstanim zemljama u razvoju ne obavlja se. Samoupravni sporazum o statusu vrhunskih sportista se parcijalno primjenjuje...”

...”U SR Crnoj Gori od vlastitih objekata Univerzitet posjeduje jednu salu (340 m²), jedan poligon za vježbanje i po jedno igralište (za rukomet, odbojku, košarku-betonska podloga), koji se nalaze u Nikšiću, ali se koriste za Odsjek za fizičku kulturu. Inače, u Titogradu, Kotoru, Cetinju i Herceg Novom, gdje

su još locirane jedinice Univerziteta, fakulteti nemaju u vlastiti posjed nijedan kvadratni metar (ni zatvorenog a ni otvorenog vježbaćeg prostora). Svi se za potrebe nastave iznajmljuju pod vrlo teškim finansijskim uslovima...”

...”U nastavi, na nematičnim fakultetima i višim školama, angažovano je (putem javnih Konkursa i po važećim univerzitetskim propisima) pet nastavnika/predavača: 2 u Titogradu, 2 u Nikšiću i 1 u Kotoru.

PRIORITETNA PITANJA /OSNOVE ZAKLJUČAKA/

...”1. Uvođenje nastave fizičkog (sportskog) vaspitanja za studente I i II-ih godina na svim fakultetima (gdje to do sada nije urađeno), kao i za ostala godišta gdje do sada ovaj vaspitno-obrazovni proces nije uveden.

2. Izrada osnovnih okvira standarda provođenja i realizacije nastave fizičkog vaspitanja (gdje to do sada nije urađeno): - osnovnog programa, - izborne nastave; - usavršavanje jedinstvene metodologije i realizacije praćenja i vrednovanja efekata procesa nastave, - kadrovski i drugi uslovi za veće obuhvatanje studenata oštećenog zdravlja i iz rada adekvatnih programa; dogovor o utvrđivanju broja nedjeljne norme časova po nastavniku, kao i broja studenata u grupe; - razmotriti pitanje načina i mogućnosti čvršćeg povezivanja nastavne i vannastavne djelatnosti u okviru fizičkog vaspitanja, sportske rekreacije i sporta studenata.

3. Utvrđivanje broja profila (stepena stručnosti) svih kadrova potrebnih za realizaciju nastave fizičkog vaspitanja i sporta za sve univerzitetske jedinice; u cilju **potpunog** obuhvatanja svih studenata prve i druge godine, odnosno i vršiti iste pripreme za objedinjavanje kadrova za realizaciju procesa ove nastave i u starijim godištim (III, IV i V godina).

4. Prijedlozi za utvrđivanje obaveza po pojedinim društvenim subjektima za realizaciju zadataka u okviru procesa nastavne i vannastavne djelatnosti fizičkog vaspitanja i sporta.

5. Razmatranje obaveza radnih zadataka po osnovu stručnog, stručno - razvojnog i naučno . istraživačkog rada, boljih mogućih rješenja realizacije projektnih zadataka, povezivanja i drugih pitanja u okviru ove djelatnosti.

6. Iznalaženje najadekvatnijih rješenja u pravcu boljeg organizovanja nastavnika i saradnika sa ostalim društvenim subjektima na univerzitetskim jedinicama i Univerzitetu u cjelini, na nivoima Republika/Pokrajina i u okviru ZUJ-e.

7. Razmotriti moguća rješenja za čvršće ugrađivanje područja fizičkog vaspitanja nematičnih fakulteta i univerzitetskog sporta u opšti sistem fizičke kulture SFRJ (EX).

8. Iznalaženje viših rješenja na utvrđivanju standarda za izgradnju objekata i površina potrebnih za realizaciju programa nastave fizičkog vaspitanja, sportske rekreacije i sporta u okviru ovog područja (zatvoreni i otvoreni objekti i površine sportske; centri ljetnji i zimski; zdravstveni centri; drugi prostori i površine; oprema, uređaji, sprave, aparati, rekviziti i dr.), kao i utvrđivanje načina korišćenja drugih objekata i površina (normativna rješenja za pokrivanje finansijskih troškova pri iznajmljivanju sportskih objekata za vježbanje i drugih prostora).

9. Razmotriti moguća rješenja za iznalaženje najadekvatnijeg, najracionalnijeg i realnog sistema finansiranja i materijalnog obezbjeđenja procesa nastave fizičkog vaspitanja, sportske rekreacije i sporta. Utvrditi obaveze najzainteresovanijih i po zakonu obaveznih društvenih subjekata za obezbjeđenje stalnih i redovnih izvora finansiranja...).

*

(Ovakvih i sličnih dokumenata, napisa, članaka, pa i izvornih radova imalo bi još toliko da bi se mogao formirati i bibliotečki katalog).

*

UMJESTO ZAKLJUČKA

“Od štampanja “Oktoiha” 1494.godine, prve štampane knjige na Balkanu, pa do osnivanja prve osnovne škole u Crnoj Gori prošlo je ravno 341 godina. Ili narod koji je već 1754.gidine imao napisanu svoju istoriju, tek je 1877.godine uspio da otvori svoju srednju školu za spremanje nastavnog osoblja. Takođe, trebalo je da prođe više od sto godina od objavljivanja “Gorskog vijenca” do utemeljenja prve više škole u Crnoj Gori”(1).

Koliko bi još godina trebalo da prođe pa da se studentima Univerziteta Crne Gore obezbjede osnovni uslovi za tjelesno vježbanje i **sport** (!?)

Za punih trideset godina na Univerzitetu Crne Gore i pored obezbijeđenih finansijskih sredstava, nije izrađen nijedan kvadratni metar sportskih površina, a sada nije angažovan nijedan sportski stručnjak iako na njemu studira oko deset hiljada studenata(?!).

*

I prethodni trnoviti put može i treba da bude nauk, da se mlade i nove snage angažuju na ispravljanju grešaka, ali što brže i daleko uspješnije od svojih prethodnika.

*

LITERATURA

- Cjelovita literatura, izvorna dokumenta i arhiva (kopije), nalaze se kod autora.

(„Građanin”, decembar 2003. god.)

Sport Mont

Časopis za sport, fizičku kulturu i zdravlje

Crnogorska sportska akademija iz Podgorice izdala je prvi broj časopisa "Sport Mont", za sport, fizičku kulturu i zdravlje. U uvodu redakcija je ukazala na značaj postojanja ovakvog časopisa naglasivši da je Crna Gora, ne samo našoj zemlji, nego i drugim područjima dala istinske asove ove profesije. I u narednim brojevima, kao i u ovom posebno mjesto zauzeće dostignuća u nauci, kao i afirmacija budućih magistara i doktora nauka iz oblasti kojima se bave.

